

DIRECTOR:

Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială. :: ::

Unitatea

REDACTOR RESPONSABIL:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 180 Lei

Pe 6 luni . . . 90 Lei

Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Probleme de pastorație

Dintr' o conferență citită în sinodul protopopesic al Lugojului,
Vermeșului și Buziașului *)

de prof. Petru Herlo.

Domnul nostru Isus Hristos a fost rege și profet, dar el a îmbrăcat și haina umilă de păstor al sufletelor — după cuvintele viziunilor ale prorocului Ezechiel (34, 23): „Voi ridica peste turmele mele un păstor” . . . și după propriile sale cuvinte: „Eu sunt păstorul cel bun” (Io. 10, 11).

Noi toți, cari am primit harul împărăteștii preoții, în numele și cu puterea dela Dânsul, suntem imaginea vie a păstorului, cu răspunderea mare, cu bucuriile și suferințele ce învâluie sufletul păstorului. Rostul nostru de a fi în lume e acela pe care l-a avut Isus, când s'a desprins din sânurile Tatălui: **Răscumpărarea și mântuirea sufletelor.** Aplicarea harurilor răscumpărării, trezirea conștiințelor prin lumina evangheliei, deschiderea porților cerești pentru tot sufletul răscumpărat, îndumnezeirea omului, o nouă creațiune spirituală a omenirii întregi: Iată suprema datorie a oricărui păstor și părinte sufletesc.

Un ideal mai sublim nu se poate închipui! Cel ce înțelege acest ideal, se încălzește de strălucirea lui și se aruncă în văltoarea luptei pentru isbânda lui — chiar și cu prețul vieții — acela e preot conștient, e păstorul bun, după cuvintele Mântuitorului: „Păstorul cel bun sufletul și-l pune pentru oi...” Iar cel ce se va lăsa ispitit de alte griji, va bătători alte drumuri, va vâna alte idealuri — cu toate că poartă patrafir și haină preoțească — este un actor, nu mercenar, „un năimit”, care vede lupul venind și lasă oile și fuge și lupul mănâncă și risipește oile... Unul ca acesta, joacă rolul nefast și josnic al lui Iuda vânzătorul...

O preoție conștientă ridică prestigiul bisericii în mod nebănuț; ea constituie un front, un bloc ce nu-l vor putea sparge nici uneltirile politice păcătoase, nici adresele și broșurile tendențioase, ieșite din teascurile confesionalismului de tarabă, cu atât mai puțin mirajul aurului, ori a slujbelor înalte. Nici o putere lumească nu biruie sufletul conștient, el poartă pecetea atotputerniciei divine! De astfel de suflete are nevoie biserica noastră în vremile acestea, când ni-se dărâmă ori ni-se răpesc cu forța locașurile de închinare, când ni-se pregătesc și ni-se dau lovituri ca cea dela Izvini, Ticvaniu mare și altele.

*) Pentru ideile frumoase ce cuprinde și pentru noutatea felului de-a pune în discuție chestii atât de importante, facem loc cu multă plăcere părților mai însemnate ale acestei interesante conferențe a dlui profesor Petru Herlo dela Lugoj. N. R.

E absolut cu neputință ca în jurul unor astfel de suflete să nu se aprindă viață creștinească. Precum izvorul de lumină împrăștie în mod spontan raze și căldură în jurul său, tot astfel preotul conștient devine focarul parohiei. Lui i-se vor descoperi toate durerile și bucuriile parohienilor; cu el, cași cu un părinte, vor plânge și se vor veseli, glasul lui va fi suveran în sat, căci scris este: „Glasul meu vor auzi”.

Dar pe lângă această influență spontană, magnetică, preotul va mai găsi și alte mijloace mai directe pentru cimentarea legăturilor sufletesti și mai ales pentru luminarea sufletelor. — Dintre acestea amintim în primul loc *catehizarea*. Nu-mi pot închipui un preot bun, fără să catehizeze regulat. Reforma sufletească a satului începe la mitreii din școală. Aici la oră se așează, piatră după piatră, temelul bisericii lui Hristos! Orice neglijență în acest punct e condamnată. Să ne gândim numai, că și în țara noastră se pot ivi — avem motive serioase să o spunem — curente pronunțate de laicizare a școlii ca în Franța și atunci vom ofta pe lung după situația favorabilă de azi, când ora de religie e obligatorie. Astăzi energia clerului ilustru francez se macină în serii nesfârșite de adunări impunătoare, cerând abrogarea legilor antiereștine. Oare etatizarea școalelor, crearea școlii unice de stat în România noastră, să nu fie un pas în această direcție? — Prin legi pripite de unificare se nimiceste școala confesională română, care, alături de biserică, a fost pârghia idealului nostru național. Eri ni-s'a luat clădirea, azi ni-o lasă în părăginire, iar mâine ni-se va tăgădui dreptul de proprietate, ca în sfârșit să ne scoată definitiv catehismul din școli și din planul de învățământ.

Cu același zel, ba poate și mai potențat, să se facă apoi *catehizarea adulților*, dându-se atențiune deosebită punctelor în discuție, parte cu sectarii, parte cu ortodocșii.

O forță de coeziune a parohiei sunt desigur și *corurile bisericești*. Feciorii și fetele ieșiți din școală trebuie concentrați la cor. Bănățeanul e iubitor de paradă, are simț și gust estetic, și iubește mult cântarea. Aceste înclinări native trebuie cultivate și puse în serviciul bisericii...

Dar dacă prin înființarea de coruri se strâng rândurile credincioșilor noștri, prin *reuniunile mariane* ale femeilor, ori prin cele ale „sf. Pavel” pentru bărbați, se adâncește convingerea și sentimentul religios. Aceste reuniuni, prin anumite practice religioase, ca d. e. citirea

Paraelisului și mai ales prin spovedirea și cuminecarea mai deasă a membrilor, au menirea de a îndrepta atențiunea credincioșilor noștri asupra sf. euharistii. Cântarea melodioasă mișcă sentimentul, ceremonia simbolică cucerește fantazia și deșteaptă interesul. Toate acestea se pierd însă ușor, cum se ofilesc florile. Ceeace cu drept cuvânt e, și rămâne, izvor de sfințenie, de apă vie curgătoare în viața de veci; ceeace clădește durabil, ceeace întărește, înflurează sufletele irosite, ceeace inspiră ideile și acțiunile mari în toate timpurile, dela începutul creștinismului până în zilele noastre: *E sfântul Trup și Sange al Domnului Isus din sfânta euharistie!*

Nici o epocă din istoria suferințelor bisericii nu se poate asemăna în cruzimi cu aceea a persecuțiilor din primele trei veacuri... Și oare de unde și-au scos martirii fără număr tăria sufletească, ce-i făcea să primească moartea groaznică cu zimbet senin? Cazul băiatului Tarsiciu, care a fost ucis strângând la piept sf. cuminecătură ce voia s'o ducă creștinilor din prinsoare, ne lămurește îndeajuns! Cum bine știți, creștinii cei dintâi, se cuminecau zilnic, luau cu sine acasă sf. Trup al Domnului. În epoca cea mai furtunoasă a bisericii întâlnim astfel cel mai intens cult al sf. euharistii și tot atunci cele mai eroice suflete de mucenici. Oare să nu fie între aceste fapte nici o legătură?

Și dacă asupra bisericii noastre române unite se abate azi o furtună întreagă de mizerii, dacă se vânează cu unghișă în apele turburi ale sufletelor, dacă suntem jigniți în mândria trecutului, dacă suntem amenințați mereu cu desființare — pe ce ne vom răzima în lupta noastră de apărare, de unde vom picura tărie în suflete? Nu din formele ritualului nostru, cari oricât ar fi de frumoase, rămân forme, ci *din sf. euharistie*. De aceea subliniez cu toată tăria o a doua problemă capitală a pastorației noastre: **Sf. euharistie să fie axa centrală a întregii noastre activități preoțești!** Pulsul și nivelul vieții noastre religioase nu-l hotărăște, la adică, numărul creștinilor cari vin să asculte sf. liturgie — respective corul ori glasul zgomotos al cantorilor —, ci *numărul celor ce se împărtășesc*.

În alte țări, ca d. e. în Franța, sunt orduri călugărești de bărbați și femei, a căror organizație are la bază cultul sfântului sacrament. Așa d. e. părinții sf. sacrament a lui Petru Eymard, canonizat anul trecut, a căror număr se urcă la 60 de mii; călugărițele „Sacré-Coeur” de Picpus; maicile adorației ispășitoare (reparatrice), cari se roagă ziua și noaptea în fața sf. sacrament pentru iertarea celor cari vatâmă pe Isus Hristos euharisticul. Apoi maicile adorației perpetue etc.

Acolo, unde sufletele se hrănesc din Dumnezeu, e firesc să se producă atâția sfinți! Să chiemăm deci cu stăruință credincioșii noștri la sf. altar, să le talmăcim această taină, să îndemnăm mai ales tineretul, care e absolut

refractor la această idee, iar noi preoții să stăm cu toată reverința în fața mesei Domnului, evitând discursurile cu crâncinii în apropierea sf. euharistii. Să organizăm cât mai des *misiuni populare* în vederea acestui scop, să să nu uităm a aprinde candela în fața altarului și mai ales să lăsăm deschisă peste zi sf. biserică anume cu intenția și îndrumarea, ca trecătorii să aibă prilej a se refugia pe 2 — 3 minute în fața sf. euharistii, căci — e bine să se știe, — *bisericile noastre sunt locașuri de închinare și adunare, iar nu magazine sau depozite de cereale încuiate cu șapte lăcate! Trebuie să ieșim odată din formele mușegăite ale bisericii grecești, ori mai corect: Să turnăm suflet nou în formele vechi, încremenite.*

Personalitatea adânc creștină și apostolică a preotului, acționând indirect, prin puterea sa magică, sugestivă și direct, prin înființarea de societăți pii, corale și, mai ales, hrânindu-se din pâinea îngerească a euharistiei, va închiega binișor rândurile parohiei, prefăcând-o într'un nucleu plin de forțe latente.

Ea rămâne totuși izolată de celelalte parohii, între cari deasemenea nu e nici o legătură, afară de cea prevăzută de constituția bisericii — legătură oficială. Importanța ei se șterge ca forță de acțiune. Or, această situație e intolerabilă. Astăzi, când tot soiul de profesioniști sunt grupați în sindicate, când muncitorii își au organizațiile lor, cari discută cu proprietarii direct, ba solicită de dreptul exproprierea fabricelor în favorul lor (d. e. Anglia); când acești muncitori influențează prin puterea organizației lor legislația tuturor țărilor, noi biserica română unită — cu un trecut glorios de 200 ani — stăm cu mâinile în sân, stăm și primim înghitând unul după altul, hapurile ce ni le trimite diferitele guverne și ministere — inspirate de duhul pravoslavniciei ortodoxii din București. Am bătut în retragere la făurirea constituției, mulțumindu-ne cu numirea de „biserică românească“, în loc să stăruim dârz pentru deplina paritate a celor două biserici — rămânând la toate ocaziile festive codițele ortodoxiei. Am pierdut școlile confesionale, fiicele bisericii; ni se interzic manualele de religie din învățământul secundar;

în plin veac XX, într'o țară, ce se complace a fi Belgia Orientului, ni-se răpesc cu forța drepturi câștigate cu zeci de ani, ni-se dărâmă biserici și numai arhivele și dosarele celor patru eparhii ar fi în stare să înșire multele șicane și intrigi meschine, cari s'au țesut și se țes — dela înfăptuirea României mari încoace — împotriva bisericii lui Inocheatie-Micul, a lui Gheorghe Șincai și alui Petru Maior!

Și ceice au simțit mai mult amărăciunea acestor zile de glorie națională au fost și sunt cei patru vlădici ai Provinciei noastre, patru mucenici cu inimile de nenunțateori rânite, cari *singuri* au trebuit să poarte lupta surdă și demultori zadarnică.¹⁾ Cinste lor, și recunoștință și admirație pentru bărbăția, cu care au apărut moștenirea scumpă: Biserica Blajului, mica noastră Romă, cetățuia de apărare a neamului, „Ierusalimul sfânt al naționalismului românesc“.

Dar întreb: Pentruce *singuri*? Pentru că n'au înțeles spiritul și glasul vremii, care-l exprimă așa de bine generalul Castelnau într'un articol în ziarul La Croix: „O idee nu se duce azi la biruință decât numai prin mișcarea maselor!“ Or, această mișcare e în funcție de organizarea forțelor risipite — după cuvintele marelui Leon XIII: „In unum colligere catholicas vires et collectas dirigere!“ Trebuie adunate într'un mănunchiu forțele catolice și apoi cărmuite.

Ne trebuie necondiționat o organizație a tuturor Românilor uniți într'un bloc unitar, o ligă română catolică, care să apere pe toate căile legale și cu mijloace moderne drepturile și prestigiul bisericii noastre față de orice guvern, ce nu poate, ori nu vrea, să se scuture de obiceiurile bizantine și de duhul corupt al Fanarului.

Această organizație, extinsă asupra țării întregi, cu caracter pur religios, cultural și social, va rezolvi și problema preseii noastre, a societății de editură „sf. Unire“ care întârzie, Dar ea ne va fi o orientare și în viața politică, căci vom susține și sprijini partidul mai apropiat de idealurile bisericii noastre — înaintând

¹⁾ Ar fi bine să se tipărească o carte, care să cuprindă toate nedreptățile ce ni s'au făcut și toată jelanția sufletului nostru.

într'o falangă unitară și nu risipindu-ne toate partidele, unde ne căutăm în prim rând interesele personale, iar ale bisericii în mână în domeniul posibilităților.

Vrem un curent de viață nouă, primăratecă în sânul bisericii, ai cărei păstori suntem. Vrem o afirmare a drepturilor ce compet după o muncă titanică, sfântă și apostolică, desfășurată cu atâta eroism și devotație de ilustrii ei arhierii din toate vremile pentru înălțarea neamului. Vrem organizarea tuturor Românilor de aceeaș credință cu Roma, leagămul ființei noastre etnice și religioase, într'un front de apărare, încât cea mai mică nedreptate ce ni-se va face, să ne găsească „un trup și un suflet“, iar faptele mărgave să fie înbițate în întreagă lumea catolică. Vrem renașterea morală a țării, înflorirea neamului și îndrumarea lui culturală — religioasă potrivit cu originea lui: Spre Roma eternă! Vrem, sfârșit, biruința integrală a evangheliei pe toată linia: *Mântuirea sufletelor.*

Adunarea generală a reuniunii arhiepiscopale diecezane de misiuni. După un răstimp de doi ani, reuniunea arhiepiscopale de misiuni s-a ținut la 2 Septembrie c. adunarea sa generală care prin numărul mare de participanți (selecționat tocmai a doua serie a exercițiilor spirituale pentru preoți), precum și prin raport bogat în momente de-o activitate din cele mai rodnice, a fost o adevărată sărbătoare religioasă.

Președintele, pâr. canonic *Dr. Ioan Bălan*, a insistat în vorbirea sa — pe care o dă la alt loc al acestui număr — asupra necesității de-a păstra mereu treaz sufletul preotesc, raportul secretarului (pâr. canonic *Dr. Ioan Coltor*), care a putut înregistra evanghelizarea a peste 70 parohii — un adevărat record anuale reuniunii — arăta asistenței călea trebuie urmată, cu sporită râvnă, pentru a apropia tot mai mult sufletul credincioșilor. Avera reuniunii a trecut binișor peste suma de 60 mii lei, așa că din acest punct de vedere încă s'a putut înregistra un frumos progres, cărui constatare a trecut, de altfel, ca un roșu prin toate discuțiile ce s'au făcut asupra rapoartelor prezintate.

La adunare a participat de astădată

☐ ☐ Folta „Unirii“ ☐ ☐

Un gând nou.

Cuvânt de deschidere a adunării generale a Reuniunii arhiepiscopale de misiuni, ținute în Blaj la 2 Septembrie 1926, rostit de pâr. canonic *Dr. Ioan Bălan* președintele reuniunii.

Onorată Adunare generală,

Intrunirea noastră de astăzi încreastă un mare pas înainte în ajungerea scopurilor, ce le urmărește reuniunea de misiuni. Înalt Preasfinția Sa părintele arhiepiscop, dându-și seama de vremile nespuse de grele, ce au venit asupra bisericii noastre după războiu, a introdus *exercițiile spirituale* obligatorii pentru fiecare preot. Noi, cei de față am avut deja norocul să facem aceste manevre sufletești, și stăm sub vraja lor. Înainte de ce am pleca însă la o viață nouă și pentru a începe o activitate mai bogată, cu toții ne punem întrebarea: Oare vom rămânea acelaș om nou, care am eșit din exerciții? — Răspunsul ni-l dăm înșine: Da, dacă vom stăruii în cele începute.

Pământul cel mai bine lucrat, de nu va avea îngrijirea cuvenită, atât din partea lui Dumnezeu, cât și a oamenilor, se va sălbătăci din nou, și nu va face rod după felul semânței.

Pentruca exercițiile spirituale să-și poată avea rodul lor, noi trebuie să primim mai des darul lui Dumnezeu, și să introducem un obicei din țărite culte ale Apusului: *Reculegerile sufletești*, dacă nu lunare, măcar tot la trei luni. Preoții unui protopopiat se adună la un loc mai accesibil, într'o zi fixată prin comun acord, la ora 10 dimineața, având o meditațiune. La ora 11^{1/2}, sub conducerea unui preot anume chemat, care a dat și meditația, se face o examinare specială a conștiinței. La 12 masa, cel mult 3/4 de ceas, fiind plătită de toți, apoi timp liber pentru examinarea conștiinței în vederea mărturisirei, și mărturisirea. La 2 o consfătuire asupra nevoilor din parohii, apoi o scurtă alocuție a preotului anume chemat, și frații se întorc la ale sale.

Dacă ne gândim, câtă vreme pierdem noi, vorbesc numai de vremea pierdută, pentru alte scopuri, cari nu promovează întru nimic viața și activitatea noastră preoțească, cred, că nu e mult, ca măcar 5—6 ceasuri din o lună, ori din un sfert de an să le folosim pentru oțelirea noastră. §. 13 din statute ne obligă să ne mărturisim cel puțin odată la „un pătrar de an“. În zilele de azi, pe cari noi dela centru le simțim cu toată povara lor, cred, că *mărturisirea lunară* se impune dela sine.

La Viena e o societate analoagă cu a noastră: *Associatio perseverantiae sacerdotalis*,

având și un scop special: Promovarea dragostei între preoți. Ce poate fi mai frumos, decât doi preoți, cari se cunosc numai după nume, căci nu s'au văzut niciodată, dar din moment ce odată s'au întâlnit, toată lumea îi vede, pe soroc, de pe gesturi și din fapte, că au frați buni. Ce câștig mare, și moral și material, am trage cu toții din propagarea acestor iubiri de frate, nici nu ne dăm seama! Ne-a interesat unul de altul mai de aproape, cu dragoste; și dacă un frate ar observa la mine un defect, ori un păcat, mi-l'ar descoperi cu drag glas de frate, și ni-am îndreptat. Am socotit toată biserica noastră ca pe trupul mistic al lui Hristos, și necazurile din o altă parohie mi se dădura și pe mine, și așa sări fratelui bucurie în ajutor. Când ași vedea un frate lipsit, mi se vâra mâna cât de adânc în buzunar. Ce frumusețe ar fi, căci am avea cu toții o inimă și un suflet!

Părintele secretar va raporta asupra activității ce a dezvoltat-o reuniunea noastră în cei doi ani din urmă. Eu am ținut să vă atrag atenția asupra nevoilor zilelor de azi, cari ne mai îngăduie să trăim viața bătrânilor.

Vremile sunt noi, trebuie și oamenii să

Citiți și răspândiți „UNIREA“

pr. canonic *Dr. Nicolae Brinseu* dela Lugoj, președintele reuniuni de misiuni de acolo, care, schițând munca ce se face în eparhia noastră „misionară“, a insistat pentru intensificarea legăturilor ce trebuie să existe între singuraticile reuniuni.

În jurul catolicismului integral. Pe marginea lămuririlor noastre din numărul 35, în care ne arătam — odată mai mult — convingerea, că „adevărul întreg și nefalsificat este de partea acelei mari biserici internaționale, care este catolicismul roman“, d. G. M. Ivanov publică (în numărul dela 1 Septembrie al ziarului „Biruința“ din Cluj) următoarele considerații, cari merită a fi reținute:

„... Să declari, că singurul adevăr, întreg și nefalsificat aparține acelei mari biserici internaționale, care este catolicismul roman și să ai această convingere înseamnă să fii *catolic integral*. Să mărturisești aceasta înseamnă să fii om de caracter. Onoare, cinste și respect domnilor dela „Unirea!“ Problema unificării bisericilor devine, pe baza acestei concepții și a acestei credințe, o problemă catolică! Nu mai poate fi vorba de unificarea, ci — simplu — de *catolicizarea* bisericii ortodoxe. Blajul cere catolicizarea ortodoxiei răsăritene? E clar, deci, că în cazul acesta, el e un avantpost al catolicismului în sinul unei lumi ortodoxe. Ce rămâne atunci din istorismul român?...“

Că din acest „istorism“ — care vrea să confunde „unitatea de credință românească (!) cu unitatea națională românească“ — ce rămâne, nu știm. Știm însă, și o spunem din nou, deschis și pe față, că d. Ivanov are perfectă dreptate, socotindu-ne drept „un avantpost“ al catolicismului integral în sinul ortodoxiei ce ne înconjoară. Din credința aceasta n'am făcut niciodată o taină, luptând chiar totdeauna, din toate puterile, contra celorce — de dragul unei simple „atitudini“ amăgitoare (căci despre altceva nu putea fi vorba) — cercau să umble mereu în „două corăbii“, ori să prezinte „bisericile (sic!) românești“ ca „doi frați într'o tulpină, ca doi ochi într'o lumină“.

Unicitatea bisericii lui Hristos este atât de lămurit cuprinsă în revelația creștină, încât trebuie să fii total lipsit de elementele unui discernământ normal, pentruca să poți vorbi, cu bună credință, despre *două* corăbii, cari ar avea menirea să ducă pe oameni la portul mântuirii. *Singura* turmă și *singurul* păstor, despre cari ne vorbește Mântuitorul Hristos cu atâtea amănunte, sunt și trebuie să fie pentru oricine un strașnic advertisement, că în materie de creștinism nu se admite nici o transacție de ordin dogmatic. Acesta e motivul adevărat, și singurul motiv, pentru care biserica Romei — în deplină conștiință a adevărului „integral“ pe care-l deține — n'a participat, și n'a putut participa din principiu, la nici un fel de congres menit a duce la *înfrățirea* faimoasă a bisericilor creștine. La Stockholm, Geneva și aiurea, unde se pun aceste chestiuni, s'au dus și se duc alții, cari tocmă prin faptul că se simt îndemnați să meargă acolo, au dat și dau cea mai hotărâtoare dovadă că n'au conștiința de-a fi în posesiunea adevărului „întreg și nefalsificat“, pe care și-l ascrie biserica Romei.

A vorbi apoi, în fața acestei situații, — cum o face d. G. M. Ivanov — de un creștinism particular *românesc*, de acea „lege strămoșească“, a cărei abandonare ar însemna să „smulgi un popor din istoria lui“, este tot atât de puțin meritos, ca și a spune, că neamul nostru ar fi ajuns *grație* ortodoxismului său „dominant“ la unitatea națională de azi.

Dacă popoarele, cari s'au încreștinat, nu s'au prăpădit de pe urma abandonării concepțiilor religioase *păgâne*, atât de adânc conere-

scute cu întreaga lor ființă *istorică*, ci mai curând au ajuns la progresul și civilizația, pe care numai creștinismul le-a putut-o hărăzi, fie sigur d. G. M. Ivanov, și toți cari au aceeași părere, că de pe urma abandonării ortodoxismului neamul nostru încă nu poate decât să câștige.

Și avem firma credință, că, mai curând ori mai târziu, el va ști să nu respingă câștigul acesta.

Reforma învățământului secundar. Un singur lucru statornic în țara noastră: Schimbarea. Formăm și reformăm fără întrerupere. Miniștrii nu sunt altceva decât acrobați ai reformelor. Și ne putem mândri: Batem recordul mondial. Cel dintâi premiu îl duc, de sigur, miniștrii instrucțiunii publice. Aici reformele se succed, din an în an, din zi în zi, cu viteză amețitoare. Profesori și elevi sunt bieți iepurași de experiențe pentru medicii, avocații și, uneori, profesorii, cari se perândă la cârma luminării neamului.

Este firesc, deci, să bată la ușă o nouă reformă a învățământului, de astă dată a celui secundar, după ce avem ministru nou. Viață lungă, după experiențele trecutului, nu-i putem proroci nici acestei plănuite reforme. Ii dăm totuși principiile călăuzitoare, gândite de dl Petrovici, fiind chestiunea la ordinea zilei.

Liceul va avea 7 clase. Pe lângă universități se va înființa, ca întregire, un an pregătitor. Va fi *liceu unitar*, fără deosebirea în curs inferior și superior. Materiile nu se vor repeta, ci vor evolua treptat, dându-se în cl. VII-a o sinteză generală.

La temelia învățământului vor sta *disciplinele filosofice*. Predarea lor va începe în cl. IV. *Limba latină* va fi predată începând cu cl. I, cea greacă în ultimii doi ani. În *științele pozitive* va fi preferită partea experimentală studiului teoretic prea amănunțit, care a îmbâșcit programele până acum. *Istoria* și celelalte discipline se vor desvolta treptat dela primele clase la ultimele, încoronându-se cu filosofia istoriei și sociologia în ultimul an.

Este, fără îndoială, un gând bun în acest plan: Scoaterea liceului din robia studiilor realiste - pozitivistice, cari nu se potrivesc cu firea tinerimii și cresc generații de închinători brutali ai materiei. Indreptarea școalei spre studiile ideale trebuie aplaudată. Avem totuși mari nedumeriri și rezerve: Cum, și cu ce efect, se va putea preda filosofie începând cu cl. IV? Ce direcție vor căpăta aceste îndrumări filosofice: Spiritualistă, pozitivistă, kantiană, etc? Terenul este foarte primejdios și s'ar putea întâmpla ușor să fie rătăcirea din urmă mai rea decât cea dintâi.

Dar să așteptăm anteproiectul de lege, care va trebui să aducă precizările necesare. Atunci vom putea spune mai multe.

Știri mărunte.

Personale. P. Ven. Ordinariat de Oradea a numit pe pâr. *Grațian Mateiu* paroh la Sărsig, pe pâr. *George Marta* adm. parohial la Petrani, iar pe pâr. *Virgil Muntean* adm. parohial la Betfia.

Călătoria Suveranilor. Gazetele anunță, că pe ziua de Miercuri 15 Septemv., M. S. Regele se va întoarce în țară, venind dela Veneția și făcând în drum o scurtă vizită familiei regale iugoslave. Va pleca în schimb, încă în cursul acestei luni, M. Sa Regina, oprindu-se întâiu la Paris și trecând apoi la Cherbourg, de unde se va imbarca pentru America, unde e vorba să petreacă circa 2 luni de zile.

Locale. Marția viitoare, Înălțarea sfintei Cruci, va predica în catedrală pâr. *Traian German*, directorul liceului de fete, iar în Dumineca ce urmează, cea după Înălțarea sf. Cruci, Reverendul *Gregoriu Teșca*, contabil arhidiecezan.

— În legătură cu știrile alarmate, că Blajul nostru ar fi ajuns *cartierul general al pungașilor de busunare*, cari operează — cu adevărat ca în codru — pe distanța dela Răsboieni-Feldicara până la Sighișoara, ni-se anunță că poliția locală ar fi pus mână de curând pe câțiva fruntași ai acestei meserii, înaintându-i parchetului. Prinși cu câteva zile înainte la Turda și Aiud, aceeași borfași au fost eliberați și, cunoscând obiceiurile țării, am putea paria, că domniile lor își vor reocupa foarte curând locurile pe cari n'au întârziat să le ia, în răstimp, alte „lepădături“ ale societății. N'ar strica deci, ca măsurile ce se iau împotriva celor ce sunt prinși cu ocau mică să fie mai drastice, pentrucă lumea a început să vorbească chiar de o anumită complicitate a lor cu organele menite a le veni de hac.

— *Reprezentăția teatrală*, dată de membrii tineri ai societății noastre de meseriași, Miercurea trecută, a reușit deplin. Străduințele cunoscutului artist G. Tăutu, — care susținut și rolurile principale din cele două piese de fină ironie socială: „Inspectorul broaștelor“ și „Nevasta lui Cerceluș“ — au dat rezultat. Reprezentăția a fost fără îndoială la un nivel artistic mai ridicat decât cele din trecut. Publicul, deși suntem în vacanță, a umplut încăpătoarea sală de gimnastică, arătând că știe să aprecieze toate străduințele bune.

Dela congresul inginerilor. Intrându-se de curând corpul ingineresc al țării, într'un congres la Cernăuți, a fixat ca program pentru preocupările viitoare ale tagmei următoarele 7 momente mai însemnate: 1. Eșirea la Marea Neagră cu adâncime suficientă și constantă pentru vasele mai fine, cu calaj până la 12 m. 2. Amenajarea pentru un regim de marea navigație maritimă a Dunării între Brăila și Marea Neagră. 3. Crearea portului nostru militar maritim cu o capacitate pentru primirea flotelor de război naționale și aliate. 4. Înființarea canalului navigabil București-Dunăre. 5. Amenajarea navigabilă a Dunării dela Brăila până la Buziaș. 6. Amenajarea navigabilă a Prutului dela Cernăuți până la Galați, ca parte organică a canalului Danzig—Marea Neagră. 7. Crearea unei rețele complete de canale navigabile. — Congresul s'a mai ocupat apoi, foarte insistent, și de linia comercială mondială ce trebuie să treacă prin România, precum și de chestiunile mai de primă necesitate, ca refacerea șoselelor și a podurilor, pentru cari e vorba să fie puși la contribuție, în rândul întâiu, cei ce deteriorează cu mijloacele de transport mecanizate.

Apropos de noul tarif al căilor ferate, care intră în vigoare pe ziua de 15 Septemvrie, mai însemnăm următoarele: Taxele s'au sporit pentru toate categoriile de bilete de călătorie dela clasa I—IV, aceasta din urmă fiind menținută în circulație. Taxele sunt stabilite pentru distanțele ce trec peste 200 km. din zece în zece km. în loc din cinci în cinci, cum era până acum. Taxele biletelor de zone pentru călătorii găsiți în tren fără legitimație, sau în clase superioare acelorora, cari le dă dreptul legitimația ce posedă, s'au sporit deasemenea. În vagoanele cu paturi nu se admit decât călători cu bilet de cl. I, cu excepția celor 4 locuri dela capetele vagoanelor, unde se intră cu bilete de cl. II. — Sporul nou se cifrează peste tot cam cu 50 la sută, ajungând, pe alocurea, mai cu seamă la mărfuri, și până la 75 la sută.

† **Terezia Cristea n. Pop**, preoteasă văduvă în Giurtelec (eparhia Gherlei), s'a stins la 5 Septemvrie c. în anul 71 al etății. O deplând numeroase rudenii. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“.

B. Pânticeu. După cum ni se spune, cursurile pentru calificarea cantorilor se vor relua cu toată siguranța, dar numai la primăvară. Condițiile de primire se vor publica atunci din bună vreme.

D. Zălan. Am auzit și noi despre mișcarea celor care se gândesc să interpeleze pe președintele Asociației — cu ocaziunea adunării generale dela Dvoastră — asupra feliului cum a înțeles să respecte angajamentul solemn luat în fața adunării generale dela Reghin, că nu se va coborî niciodată în arena politicii militante. Angajamentul acesta, o condiție sine qua non a reagerii sale de președinte, a fost călcat de fapt în chipul cel mai brutal, înstrăinând o întreagă serie de oameni dela munca culturală înscrisă pe steagul curat al Asociației noastre, și de aceea suntem și noi de acord cu ceice cred că o atare interpelare este o adevărată datorie pentru toți cari vrem să impunem tuturor, dar mai ales președintelui ei respectarea statutelor Astrei, ferind-o de înșoțările lupte politice. — Dar, firește, în scopul acesta se impune ca interpelarea, ea însăși, să fie cât mai departe de orice amestec politic.

„Telegraf român“. Sibiu. Că străduințele neodihnite ale ortodoxiei de-a ne fura credincioșii sunt »mori de vânt« se prea poate, dar când vântul care suflă în ele pornește, ori măcar se alimentează, din birourile slujbelor de administrație ale țării, ele capătă o importanță, peste care noi nu putem trece la ordinea zilei. Că apoi lupta ce o ducem împotriva acestor »mori de vânt« o facem cu »arme ruginite«, ori cu de cele moderne, e chestie de apreciere. În orice caz luptăm cu armele pe cari le avem, dar luptăm cu toată inima și cu nădejdea sigură, că lupta noastră nu este o luptă zadarnică. — Dacă Dvoastră credeți altfel, să Vă fie de bine!

Dr. F. Miclăușeni. Mulțumindu-Vă pentru frumoasa suprasolvire și pentru cuvintele de încurajare, Vă asigurăm că »eroii creștini dela Blaj« nu vor obosi nicicând în lupta, pentru care primesc întărirea continuă dela celce este marele lor Căpitan.

Oficiul protopopesc al Fărăgăului. Chităm, cu mulțumită, primirea sumei de Lei 3120, abonament pe anul curent dela parohiile Archiud, Băița, Brăteni, Budurlău, Cozma, Craifalău, Ercea, Fărăgău, Filpiș, Milaș, Ocnita, Oroșfaia, Pintic, Pozmuș, Sântu, Săplac, Teaca și Uifalău. — Sincere mulțumite.

B. Baia mare. Am primit 1440 Lei, abonamentul pe 1926 dela parohiile Groși, Satu nou de jos, Mocira, Recea, Tăuții de jos, Băița, Firiza de jos, Firiza. — Vă mulțumim pentru interesul ce ne purtați!

D. Valea lungă. Oferiți-o pe următoarea adresă: Biblioteca dell Instituto Pontificio Orientale. Roma. Piazza della Follata 25 — unde e foarte probabil să Vă puteți plasa colecția de care ne scrieți.

N. Dumbrăveni. Din suma de 300 Lei, în abonamentul anului viitor au trecut 150 Lei. Abonamentul pe anul 1925 a fost achitat.

Oficiul parohial. Petros. Confirmăm primirea sumei de Lei 180, abonament pe anul curent.

O. Florești (j. Someș). Chităm primirea sumei de 180 Lei. Achitat până la finea anului curent.

Oficiul parohial. Beiuș. Din suma trimisă 60 Lei au trecut în abonamentul anului viitor.

Oficiul parohial. Izgar. Am primit suma de Lei 200, în abonamentul anului curent.

Oficiul parohial. Jibei. Confirmăm primirea sumei Lei 200.

Cărți bisericești.

	Lei.
Apostolul, sau faptele și epistolele ss. Apostoli f. 4., leg. cu călcăiu de piele . . .	375—
Evangelia dela s. liturgie și inserat din ziua întâie a învierii Domnului Hristos, în 7 limbi, ...	—
Euhologiu, leg. în pânză	260—
Orologier, leg. în pânză	260—
Octoih mic, 80 leg. simplu	—
Pentecostar mic, 80 leg. simplu	75—
Octoih și Pentecostar, legat într-una	—
Prohodul Domnului, Nostru Isus Hristos	10—
Antologion sau Mineiul, care cuprinde în sine slujbele dumnezeieștilor sărbători:	
Tomul I. leg. cu călcăiu de piele	780—
Tomul II. III. leg. » » » »	1100—
Evangelia, leg. cu călcăiu de piele	550—
Psaltire, broș., simplă	75—
Trilod, cu călcăiu de piele	510—
Rânduiala sf. Ungerii, carea se cântă de un preot	5—
Strajnic, în lucrare	—

Cărți pentru cateheză.

Școlile primare.

Micul catehism cu elementele bibliei cl. I—II	10—
---	-----

Catehism pentru clasa III—VI. primară	25—
Istoria biblică	20—
Liturgică pentru clasa V. și VI. a școlii primare	15—
Istoria bisericească pentru cl. V. VI-a școlii primare	10—

Școlile secundare.

Catehism catolic cl. I. Dr. A. Rusu	30—
Mica biblie cl. II. Test. vechiu, Dr. A. Ciplea	50—
» » III. » nou, » »	36—
Liturgică, » IV. Dr. Nic. Brinzeu	—
Doctrina Specială cl. V. Dr. Aug. Tatar	47—
Morala Creștină » VI. » » »	36—
Istoria bisericească » VII. Dr. Georgescu	—
Apologetica, cl. VIII. Dr. G. Fireza	40—

Registre și imprimate
de tot soiul
pentru oficiile parohiale

Librăria Seminarului, Blaj.

Cărțile fără prețuri sunt în lucrare.

Turnătorie de clopote și metal**SCHIEB & KAUNTZ**

SIBIU Str. Gării 15.

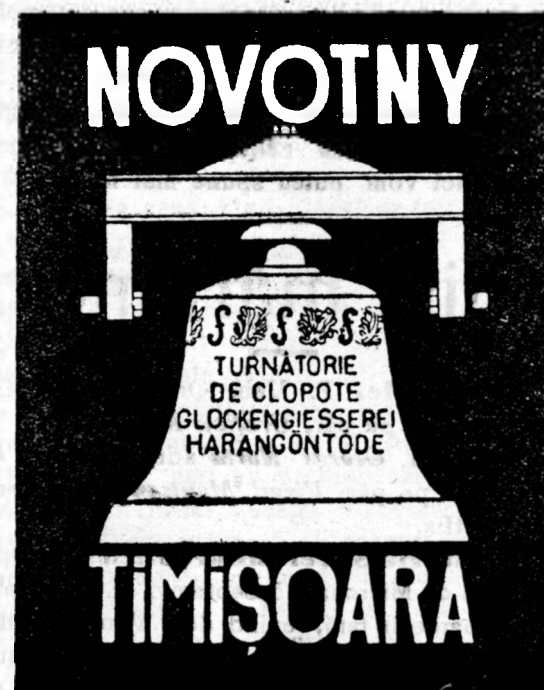
Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de război, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 3—52

„Unirea“

nu-i iertat să lipsească de
pe masa nici unui bun
o o o creștin. o o o

Atențiune

Fabrică românească de clopote din cel mai bun material

Turnătorie de fier și metal

Primește orice comandă pentru turnat după model sau după obiecte piese de motoare, mori, mașini etc. până la 2000 kg greutate bucată.

Cumpără tuciu vechi și arame veche în orice cantitate.

VASILE HOZA

SIBIU Str. Lungă 34.

Atragem atențiunea veneratului Cler asupra societății

„BELGO-ROMANA“

cel mai solid institut de asigurări și reasigurări în România. Asigurări contra focului, cu cel mai redus tarif (în afară de cartel). În relațiune contractuală cu Episcopia Lugojului. Din premiul asigurațiilor în parohie 10% spre scopurile parohiei (în dieceza Ludojului, fondului diecezan). Asigurări pe viață, tipurile cele mai avantajoase și moderne!

DIRECȚIUNEA GENERALĂ: București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ: Timișoara, Bul. Regina Maria No. 6.

(167) 7—24

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 33—52

Mare asortiment de mărfuri din Cehoslovacia ca: Zefire, Delenuri, Satinuri, Basmale etc., precum și o dăjdie bisericești: Vestminte și Prapori din cele mai bune stoffe elvețiene, apoi Potire, Cădelnițe, Cruci de mână și Cruci de prapori cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog nimăni să nu-și comande din alt loc până ce nu se va comanda vinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.